

ΘΕΑΤΡΟΝ

Θέατρον *Μαρίκας Κογοπούλου*: «*Ο Αρχισυντάκτης*», σάτυρα εἰς πράξεις τρεῖς, ὑπὸ Δ. Π. Ταγκοπούλου

Ο Κλέαρχος Γιαννίδης ἔχει ὡς κανόνα καὶ ὑπογραμμὸν τοῦ βίου του τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς ἠθικῆς· δὲν εἶναι δυνατόν τοιουτοτρόπως ἢ νὰ διατελῇ ἐν διαρκεί ἄγανακτῆσι εἰς τὰ γραφεῖα τῆς ἐφημερίδος «*Λάβαρα*» τῆς ὁποίας εἶναι ἀρχισυντάκτης. Ὁ διευθυντὴς τούτου κ. Λασιπιδῆς ἔχει ὡς μόνον προορισμὸν νὰ διαθέτῃ τὴν ἐφημερίδα του ὑπὲρ τῶν ἰσχυρῶν κατὰ τῶν ἀδυνάτων, ὑπὲρ τῶν ἀδικούντων κατὰ τῶν ἀδικουμένων, ἀκριβῶς διότι οἱ πρῶτοι εἶνε πλούσιοι· ἐπὶ πλέον ὅλη ἡ ἐργασία γίνεται ἀπὸ τὸν ἀρχισυντάκτην, τῶν λοιπῶν συνεργατῶν κοιμωμένων ἢ ἐξερχομένων εἰς περίκατον, ἢ προσπαθούντων νὰ τὸν διαβάλλουν καὶ νὰ τὸν ραδιουργοῦν. «*Ὀμορφος κόσμος, ἠθικός!*» ἐπαναλαμβάνει σαρκαστικῶς οὗτος, ὁ ὁποῖος ἐν τούτοις ἔχει κάτι τι πολὺ σημαντικὸν πρὸ ἀναπτερόναι κἀποίαν αἰσιοδοξίαν μέσα του. Ἔχει τὸν ἔρωτά του πρὸς τὴν κόρην τοῦ διευθυντοῦ του τὸν ὁποῖον αὐτὴ συμμερίζεται καὶ τὴν πίστιν του εἰς τὴν ὕπαρξιν μεγαλοψύχων ἀνθρώπων ἔξω τοῦ κύκλου του. Εἰς τὴν πρώτην πράξιν τοῦ δράματος, ὁ διευθυντὴς του ἐπιβάλλει εἰς αὐτὸν ν' ἀρθρογραφήσῃ ὑπὲρ ἐνὸς καταχραστοῦ πενήκοντα χιλιάδων δραχμῶν, τοῦ κ. Κοσμίδη, ἐπιδόξου προέδρου τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου μιᾶς Ἑταιρίας παρ' ἣ ἐγένετο ἡ κατάχρησις, καὶ τοῦτο διὰ νὰ λάβῃ τὸ ταμίειον τοῦ «*Λαβάρου*» 5 χιλ. δραχμῶν. Ὁ Γιαννίδης διαμαρτύρεται μὲν, ἐνδίδει δέ, ἔχων ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν ἐλαφρυντικόν· ἡ ἀρθρογραφία του θὰ εἶναι τόσον ὑπερβολικῶς ἐπαινετή, ὥστε ἐλπίζει ὅτι δὲν θ' ἀπατήσῃ κανένα· ἡ ἐλπίς του ἐν τούτοις εἶνε ματαία καὶ ὁ καταχραστὴς ἐκλέγεται ὑπὸ τῶν τυφλωθέντων μετόχων. Εἰς τὴν δευτέραν πράξιν, ὁ ἀρχισυντάκτης συνηγόρησεν ἐν τῷ «*Λαβάρῳ*» ὑπὲρ ἀδικουμένων καὶ

καταπιεζομένων ἐργατῶν· ὁ διευθυντὴς του ἀξιοῖ παρ' αὐτοῦ νὰ βεβαιώσῃ ἐνυπογράφως ὅτι ἡ συνηγορία αὐτῆ δὲν ἐκπροσωπεῖ τὰς ἀρχὰς τοῦ φύλλου. Οὗτος ἀρνείται καὶ ἐπειδὴ ἐν ταύτῳ καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἔχει διαβληθῆ εἰς τὸν διευθυντὴν του ὡς ἐξαπατῶν τὴν κόρην τούτου, ἀποπέμπεται κακὴν κακῶς. — Εἰς τὴν τρίτην καὶ τελευταίαν πράξιν, μετὰ ἐν ἔτος, τὸ «*Λάβαρα*» μετ' ἀρχισυντάκτην κἀποῖον, ὄνομα καὶ πρᾶγμα Βούταν, ἔχει ἀποσυντεθῆ· ὁ διευθυντὴς του προσλαμβάνει καὶ πάλιν τὸν Γιαννίδην, ἀποσύρεται ὁ ἴδιος τῆς διευθύνσεως καὶ τοῦ δίδει εἰς γάμον τὴν κόρην του. Ὁ Γιαννίδης μετ' αὐτὸν «*ἀδαμάντινον*» χαρακτῆρα κατὰ τὴν ἀγαπῶσαν αὐτὸν κόρην, δὲν ἔχει εὖρει κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος τοὺς μεγαλοψύχους, ἀλλ' οὔτε κἀν ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ τὸν ἠγάπων μόνον διὰ τὸ ἐντιμὸν ἀτομὸν του· πανταχοῦ ἀπήντησεν ἀρνήσεις, ἀδιαφορίαν· ὄχι μόνον ὁ κύκλος του εἶνε «*Ὀμορφος κόσμος, ἠθικός!*» Τὸν κόσμον αὐτὸν τὸν ὁποῖον ἐγνώρισεν τέλος, θὰ ξέρῃ νὰ τὸν δουλέψῃ, λέγει εἰς αὐτὸν ὁ πενήτερός του. «*ὦ, ὄσφ γι' αὐτό!*» ἀπαντᾷ οὗτος. Καὶ ἡ ἀπάντησις αὐτῆ τοῦ Γιαννίδη, ἀν' ἀδοξίᾳ ἢ συνηθῆσι εἰς τὴν φράσιν αὐτὴν ἐρημνεία, εἶνε βεβαίως καταφατικῆ. Ἐπὶ πλέον τῶν ὡς ἄνω προσώπων τὸ ἔργον τοῦ κ. Ταγκοπούλου περιλαμβάνει ὄχι ὀλίγους ἀκόμη τύπους καλοδουλευμένους· μετὰ αὐτῶν ἐν ζεύγους συζύγων ἀλληλοθανμαζομένων καὶ δοκησιόφων· ἕτερον ζεύγος συζύγων, μετ' αὐτῶν ἀντιπρόσωπον ἀσφαλιστικῆς ἐταιρίας τῆς ζωῆς ὁ ὁποῖος ὡς δέλεαρ πρὸς ἄγχαν πελατῶν προσπαθεῖ νὰ χρησιμοποίῃ τὴν ἰδίαν του νεαράν σύζυγον, καλῶν εἰς γέῤμα τὸν πλούσιον κ. Κοσμίδην εὐθύς ὡς τὸν ἐγνώρισεν καὶ προτείνων εἰς αὐτὸν νὰ συνοδύσῃ μετὰ τὸ γέῤμα τὴν σύζυγον του εἰς τὸ θέατρον· ἕνα πρῶτον ὑπουργὸν ὁ ὁποῖος δωροδοκεῖ τὸν ὑπηρετὴν τοῦ «*Λαβάρου*» μετ' ἑκατὸν δραχμῶν διὰ νὰ ἐπιτύχῃ λαθροχειρικῶς κἀποῖον εὐνοϊκὸν δημοσίημα· ἕνα νῦν ὑπουργὸν καταφθάνοντα ἐπὶ τοῦ ὀχήματός του, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἐπιτρέπεται κἀν ἡ ἄνοδος εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ «*Λαβάρου*» ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τούτου· ἕνα συντάκτην στρέφοντα πάντοτε τὸ ἰστίον του σύμφωνα μετ' αὐτὸν πνέοντα ἄνεμον, ἀλλὰ καὶ διαρκῶς ραδιουργοῦντα, ὁ ὁποῖος ἐξακολουθεῖ νὰ διαπραγματεύεται τὸν μεταξὺ τῆς δευτέρας καὶ τρίτης πράξεως ἀποφασισθέντα μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ διευθυντοῦ του γάμον τῆς κόρης τούτου μετὰ τοῦ κ. ἀξιολόγου Κοσμίδη ἐνῶ ὡς ρεπόρτερ ὤφειλεν ἤδη νὰ γινώσκῃ ὅτι οὗτος ἔχει γίνῃ ἄφαντος συναποκομίζων 75 χιλιάδας δραχμῶν τῆς Ἑταιρίας· τέλος ἕνα τόσον διαφανῆ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν μας τύπον ἀθηναίου δῆθεν πολυμερίμνου καὶ πολυασχόλου καὶ αἰώνως βιαστικοῦ...

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ «*Στὴν Ὁξώπορτα*» καὶ τῶν «*Ἀλυσσίδων*» προφανῶς ἀφέθη περισσότερον εἰς τὴν τάσιν αὐτοῦ πρὸς σάτυραν ἢ πρὸς συγγραφὴν καθαυτὴν δραματικοῦ ἔργου, ἄλλως τε καὶ σάτυραν τὸ τιτλοφορεῖ, ἄφησε δὲ παρὰ ποτε ἐλευθέραν νὰ ἐκδηλωθῇ τὴν ἀπαισιοδοξίαν ἢ ὁποία ἀποτελεῖ ἐν ἀπὸ τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ πνεύματός του. Μετ' αὐτὴν ἰσως πρόθεσιν νὰ σατυρίσῃ μόνον τὸν δημοσιογραφικὸν κύκλον, σατυρίζει ἐν τέλει ὅλον τὸν κόσμον, ἰδιαιτέρως δὲ τὸν ἠρώα του· τὸν παριστᾷ πραγματικῶς τόσον ὀλίγον «*ἀδαμάντινον*» αὐτὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἤρκεσεν ὅτι δὲν ἀπήντησεν εἰς τὸν κόσμον μεγαλοψύχους ἢ κἀν τοὺς συμπονοῦντας διὰ νὰ γίνῃ καὶ αὐτὸς μικροψυχος. Ἡ ὑποταγὴ αὐτῆ μιᾶς ὀπωσδήποτε εὐγενοῦς ψυχῆς καὶ ἰδίως ἢ πάλιν τὴν ὁποίαν αὐτὴ προϋποθέτει, δὲν εἶνε βεβαίως στερημένην δραματικοῦ ἐνδιαφέροντος· ἀλλ' ἡ πάλιν αὐτὴ δὲν ἐξωτερικεῖσθαι ἐν τῷ ἔργῳ ἐπαρκῶς καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μεγάλως οὕτως ἐμειώθη.

“Ὅσον ἀφορᾷ αὐτὴν ταύτην τὴν σάτυραν τοῦ δημοσιογραφικοῦ κύκλου, χωρὶς βέβαια νὰ ἰσχυρισθῶ διὸ οὗτος δὲν παρουσιάζει ἐνιαχοῦ πολὺ ἀμαρτωλότερα σημεῖα τῶν σατυριζομένων, τὰ γεγονότα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίχθη ὁ σατυρίζων; θὰ ὑπῆρξαν ἐπὶ τοσοῦτον μεμονωμένα καὶ εἶνε ἐπὶ τοσοῦτον μὴ ἀληθοφανῆ ἂν καὶ ἴσως πραγματικά, ὥστε τὸ ὅλον ἔργον ἀδυνατεῖ νὰ προσλάβῃ τὴν σημασίαν σάτυρας καθ’ ὅλης μιᾶς δημοσιογραφίας τοῦλάχιστον πραγματικῆς. Ἄρκει ὑποθέτω νὰ ὑπομνήσω τὴν ἑκατοντάδραχμον δωροδοκίαν τοῦ ὑπερέτου τοῦ γραφείου ἀπὸ τῶν πρώην ὑπουργῶν καὶ τὸν καταχραστὴν πενήκοντα ὄλων χιλιάδων δραχμῶν, τὸν ὁποῖον τὸ «Λάβαρον» ἐπιβάλλει ἐπιτυχῶς εἰς τοὺς μετόχους τῆς ἀδικηθείσης Ἑταιρίας ὡς πρόεδρον τοῦ διοικητικοῦ τῆς συμβουλίου.

Τὸ ἔργον ἐπαίχθη μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ὑπὸ ὀλοκλήρου τοῦ θιάσου. Ἰδιαιτέρως ἐπαινετικῆς μνείας δεόν νὰ τύχουν ἐνταῦθα ἡ δεσποινὶς Μαρίκα Κοτοπούλη καὶ ὁ κ. Ν. Παπαγεωργίου.